

paratističnega hujskača, nevreden pa g. Ivana Hribarja, kraljevega namestnika, ki bi moral biti najvišji čuvár ustave proti vsem hujskačem zoper te meljne določbe ustave.

Stavka 10. le še uslužbenci cestne železnice na Dunaju.

DKU Dunaj, 26. junija. Malo pred polnočjo so zaupniki socialno-demokratske zveze prometnih uslužbencev v veliko večino glasov sklenili, končati stavko in takoj izdati potrebna navodila za zopetno vzpostavitev prometa na železnici in poštah in brzojavnih uradih. Ze opolnoči je bil telefonični promet zopet vzpostavljen. Radi tega bo jutrišnja seja narodne skupščine, na kateri se bo skoraj gotovo razpravljalo o stavki, potekla popolnoma mirno. Vlada bo stavila predlog, ki vsebuje sledeče točke: Dovoljenje indemnitate za doklade, ki jih je vlada v zadnjih dneh

dovolila državnim nastavljenjem. 2. Določitev modusa za bodoče plače po tom narodne skupščine. 3. Ureditev družinskih doklad. 4. Izplačevanje mezd v dveh mesečnih obrokih. 5. Avtomatično znižanje mezd v slučaju padanja cen in s tem tudi indeksa.

DKU Dunaj, 26. junija. Radi
mezdnih sporov s socialdemokratsko
mestno upravo so danes uslužbenci
cestne železnice začeli stavkati, kljub
temu, da stranka in združenja s tem ne
soglašata in da to nasprotuje polnoč-
nim sklepom zaupnikov.

Govor kanclerja dr. Wirtha. — Republikanski režim ojačen, mir se ne
kali. — Proglašeno je izjemno stanje.

DKU Berlin, 25. junija. V državnem zboru je govoril kancelar dr. Wirth prisrčni spominski govor umorjenemu ministru Rathenau in izjavil med drugim: Bil sem danes priča velikanski demonstraciji v Lustgartenu. Tu je bil red, disciplina. (Proti desnici). Toda — da se ne boste razočarali! Pod mirom in redom kipi vulkan in če enkrat izbruhne, bodele videli, kaj bo potem! (Viharno ploskanje v zbornici in na tribunah.) Minister Rathenau je bil tisti, ki je dejal: Dajte svobodo demokratični Nemčiji, da bo v srcu Evrope nastala država, ki bo trajna straža miru. Vsi naši opomini so bili zaman. Kri in maščevanje je bila njihova deviza in šele ko so uvideli, da bo trpel ves svet, če bo Nemčija uničena, se je pomirila njihova jeza. Nemogoča je, da bi 60-milijonski narod trajno ostal pod vladjo raznih komisij, zlasti ni mogoče, da bi se mogla pod temi vplivi razviti močna, krepka nemška demokracija. H koncu je dejal: Dvoje je potrebno: 1. da ne dovolimo politike z ultimati in termini in 2. da ni v Nemčiji nobene politične diktature. Naša politika se suče na osi pametne rešitve reparacijskega problema. Predvsem je pa treba potrpljenja in zopet potrpljenja. Ni sramota, če skušajo nekateri možje od skrajne levice do skrajne desnice navezati stike in doseči sporazum z vsemi narodi. (Ploskanje od komunistov do centruma in na vseh tribunah). Na to so podali zastopniki ljudske stranke, demokratske in bavorske stranke ter Hannoverci izjavo, v kateri naglašajo, da odobravajo varnostne odredbe, ki jih je izdala vlada.

kovali s strahom, je potekla povsem mirno. O kakih nemirih in preobratih poskusih ni nobenih poročil. Več politikov se je izrazilo, da so povzročitelji atentata na dr. Rathenaua dosegli ravno nasprotno, kar so nameravali želeli. S tem so republikanski režim le znatno ojačili.

DKU Helsingfors, 26. junija. Po naročilu nemškega poslanstva je prišla policija na parniku »Rügen«, ki je čines pripel semkaj, tri osebe, ki so osumljene sokrivde umora ministra Rathenaua. Vsi trije so se izdajali za angleške pomorščake, ki potujejo v Wiebourg. Preiskava se nadaljuje.

DKU Berlin, 26. junija. Prvi uspeh odloka vlade glede izjemnega stanja je bil, da so nacionalna društva odpovedala za dne 28. t. m. namravane demonstracije proti versaillski pogodbi. Med večinskimi socialisti in neodvsnimi se vrše pod vtisom atentata pogajanja z namenom, ustanoviti socialistično delavsko zajednico, da bi na ta način prišli nezavisni v kabinet.

DKU Pariz, 26. junija. (Wolf.)
Ministrski predsednik Poincaré je izra-
zil nemškemu poslaniku dr. Mayerju
svoje sožalje nad umorom državnega
ministra dr. Rathenaua.

DKU London, 26. junija. Poročilo o umoru ministra dr. Rathenau je izzvalo v tukajšnjih diplomatskih krogih velikansko presenečenje. Ministrski predsednik Lloyd George je poslal državn. kanclerju dr. Wirthu brzojavno sožalnico.

DKU Berlin, 26. junija. Predsednik države je poveril državnemu kancelarju dr. Wirthu do nadaljnjega posle zunanjega ministra.

DKU Berlin, 26. Včerajšnja nedelja, ki so jo z mnogih strani prič-

Beograd, 27. junijs. (Izv.) VBeograd je dospelo 120 učiteljev in učiteljic iz Rumunije, ki nameravajo obiskati več krajev naše države.

Beograd, 27. juna (Izv.) Pokrajinska uprava bo te dni ustavila funkcije. Okružni načelnik Milan Nikolic je odpotoval v Beograd. Kakor se sliši, bo imenovan za velikega župana v Sarajevu.

Skoplje, 27. junija (Izv.) V procesu proti pomočnikom bolgarskih tolarso bile razglašene slede smrtne obsodbe: Aleksij Jačić, Petar Cabič, Doljče Pilović, Petar Fafičin, Grafia Janelije. Vsak obsojenec ima pravico prositi za pomiloščenje. Med procesom so se raz-

širile vesti, da se v Bolgariji zbirajo močne tolpe, ki nameravajo udreti na naše ozemlje in vzeti s sabo naše državljane, ki bi naj kot talci jamčili za življenje obsojenih.

DKU Pariz, 26. junija. (Havas).
Umrl je knez kneževine Monaco.

Beograd, 27. junija. (Izv.) Do včeraj ni dobila naša vlada nobenega poročila, da bi italijanska vlada odbila naše predloge. V nasprotju z razširjenimi vestmi je upati, da bo italij. vlada tokrat sprejela naše predloge in izpremembe konvencij. Rimska posvetovanja so se zavlekla iz tega vzroka, ker se italijanski zunanji minister nahaja v Kopenhagenu in pričakujejo, da poda svoje mišljenja.

Če dalje g. Hribar fantazira v navedeni svoji izjavi, da je razdelitev v gospodarskem oziru škodljiva, v političnem pa brezmiselna in da je ta razdelitev le plod demagogije, so te fantazije pač znak duševne senilnosti na eni strani, na drugi strani pa drzno izrabljanje visokega položaja, ki ga zavzema g. Hribar.

Človek, ki je v času svojega uradovanja kot najvišji šef Slovenije pokazal toliko upravne nesposobnosti kakor g. Hribar, ki je mirno pripustil težko prehranjevalno krizo minuló zimo in ki je naše Prekmurje potom svojih upravnih organov srečno spravil tako daleč, da bi danes velika večina Prekmurcev glasovala za Madžarsko, tak človek naj ne govori o škodljivosti in demagoštvu onih do ločb, ki dajejo našim obmejnim krajem priliko in možnost, da se gospodarsko, politično in kulturno morejo samostojno razvijati v oni meri, ki je nismo bili deležni pod vladó gosp. Hribarja.

Človek, ki javno v beograjskih časopisih hujska in ščuva proti določbam ustave, na katero je kot kraljevi uradnik prisegel in katero čuvati se je zavezal, ne spada še dalje na to mesto. Zato je naša odločna in nujna zahteva, da se nemudoma imenujejo novi veliki župani za mariborsko in za ljubljansko oblast.

Nemčija ima novo krvavo senzaci-
jo: umor zunanjega ministra dr. Ra-
thenaua. Od prevrata sem je padla v.
Nemčiji že cela vrsta političnih žrtev:
Luxenburgova, Liebknecht, Kurt Eis-
ner, Erzberger in drugi. To nam priča,
da se sedanji demokratični režim bori
z ostrimi in brezobzirnimi nasprotniki.
Luxenburgova, Liebknecht in Eisner
so šli daleč na levo, pa se je takrat
rekló: padli so kot eksponenti komu-
nizma. Erzberger ni bil niti komunist
niti socialist. Padel je kot eksponent
demokratične sredine. Isto velja o dr.
Rathenau. Ni boljšega dokaza o demo-
kraciji današnjega režima kakor sta
oba poslednja politična umora. Kri-
ki je curljala iz umirajočih žil dveh
vodilnih nemških politikov, je jasno
znamenje, kako težka pota hodi v Nem-
čiji oni režim, ki je danes edini mogoč:
demokracija na znotraj in lojalnost n-
zunaj.

Dr. Rathenau, ki je padel kot žrtev političnega atentata, je bil zastopnik onih političnih slojev, ki leže v sredini med dvema skrajnostima. Ena takšna skrajnost je komunizem, druga vse-nemški nacionalizem. Dr. Rathenau si je postavil nalogo, da ustvari most med obema skrajnostima in da pripelje nemirni nemški čoln v tihe vode miru in pozitivnega dela. V predprevratni Nemčiji je veljal kot osební prijatelj cesarja Viljema, ni pa bil njegov oboževalec in je v svoji poprevratni knjigi »Der Kaiser« brezobzirno in krepko ožigosal napake starega režima in »kajzerstva«. V novi dobi, ki jo je nastopila Nemčija, se je postavil na stran republikane, sledeč le svojim demokratičnim načelom.

V svojih socialnih nazorih je zastopal stališče svobodno in kritično mišlečega človeka, ki se na slepo ne udi-
vja nobeni struji in zna premotriti vsako doktrino s kar najbolj realnega
vidika, ne izgubljaajoč izpred oči veli-
kanskega pojava v sodobni zgodovini:

Molčali smo tudi o tem, da je g. Iv. Hribar še po sprejetju zakona o upravnih razdelitvi države skušal najti pot, kako bi nas obmejne Slovence okrunil za pridobitev upravne enote v obliki mariborske oblasti, da je skušal vpreči v to delo gg. okrajne glavarje itd.

Dasi je bila to v očeh vsakega poštenjaka očitna zloraba visokega položaja, katerega zavzema g. Iv. Hribar kot namestnik kralja, ki je prisegel na ustavo, smo vendar v interesu stvari na vse to molčali. Še manj pa nam je padlo v glavo, da bi se posluževali ostudnega osebnega boja in iznašali njegovo osebno umazano perilo, kakor nekateri drugi listi, dasi smo tudi za to vedeli.

Danes pa ne moremo več molčati. G. Ivan Hribar, ki je prisegel na ustavo in mora biti njen najvišji čuvár v Sloveniji, je zopet drzno izigral svoj položaj in — ne zavedajoč se svojega uradniškega položaja! — podal beograjskemu listu »Vreme« glede razdelitve države v oblasti izjavo, ki bi jo bil pač lahko podal kot zasebnik. Nikdar pa je ni smel podati kot uradnik in kot služabnik države, na katere ustavo je položil prisego.

»Ničesar bolj zgrešenega« — je dejal g. Hribar — »se ni moglo zgoditi kakor se je zgodilo z razdelitvijo države na oblasti. Slovenija je vsikdar težila za tem, da se ujedini, da postane ena celota, da prenehajo enkrat vse one razlike med Štajerci in Kranjci. In ko je bilo enkrat zgodovinsko deło že izvršeno, se je pojavila ta razdelitev, ki je zopet razkosala celino.«

G. Hribar je očitvidno zaostal za duhom časa. Zedinjeno Slovenijo smo zahtevali pod habsburškimi trinogi, ko niti oddaleč nismo mogli sanjati o združitvi vseh Jugoslovancev in nam je bila zedinjena Slovenija največji ideal, o katerem smo takrat pač nekaterniki sanjali, zedinjena Jugoslavija, v kateri morajo pasti nele malenkostne neje med Stajerci in Kranjci, ampak tudi meje med Slovenci, Hrvati in Srbi ter se mora ves narod amalgamirati v eno celoto. Zato je danes Hribarjev klic po zedinjeni Sloveniji anakronizem, vreden kakenga avtonomističnega in se-

vlade širokih ljudskih mas. Sicer je dr. Rathenau potekal iz kapitalistične o-biteljji; njegov oče je bil eden največ-jih industrijalcev Nemčije. Po njem je dr. Rathenau podedoval fanatično ljubezen do dela.

Najvažnejše je bilo Rathenauovo stališče v zunanji politiki. Tu si je na-kopal smrtno sovraštvo onih, ki ne znajo misliti prevdarno in politično. V novi Nemčiji zavzema zunanji minister daleko odgovornejše stališče kakor predsednik vlade oziroma predsednik republike. Od zunanje politike je od-visna bodočnost Nemčije. Da si je se-danja nemška večina izvolila Rathe-naua, je le dokaz njegove sposobnosti.

Rathenau se je tu postavil na čisto realno bazo: razmere so izpremenjene, razmerje sil je tako in tako, Nemčija ima voliti samo dvoje: ali se z lojalni-mi odnosi do zaveznikov približa da-našnjemu stanju v Evropi, ali pa se izvrže slepi sili, ki bi utegnile popol-noma razkrojiti njeno notranjo in zu-nanjo strukturo. To je in mora biti sta-lišče vsakega odgovornega državnika v Nemčiji; izgleda pa, da ga je Rathe-nau zastopal preveč prepričano in is-kreno, radi česar so ga dan za dnem napadali nacionalistični krogi, pristaši »revanche« in »ancien regimea«.

Kako vplivni in izzivajoči so nasprot-niki demokratičnega režima v Nemči-ji, to smo imeli priliko zabeležiti pred par dnevi, ko smo poročali o sprejemu predsednika Eberta v Monakovem in bivšega vojskovodje Hindenburga v Marienbergu na Pruskem. Če primer-žamo tam opisane dogodke s poročili o umoru dra Rathenaua, se ne moremo ubraniti misli, da se nemška reakcija koncentrirala, si pridobiva novih moči in pripravlja presenečenja a la Kapp v Berlinu...

V vseh državah, ki so trpele vsled vojne, opazamo neprestano laviranje državne osi od novega režima k stare-mu; reakcija se ni strta tako kakor de-mokracija ni dograjena. V Nemčiji je to sunkovito nagibanje zelo očitno. Nemško meščanstvo še živi v Bis-marckovem duhu in misli monarhistič-no tudi takrat, ko se navidez navdu-šuje za republiko. Že Hegel je dejal, da je nemškemu značaju prirojen respekt pred močno roko. »Faustrecht« ima globlje korenine nego si običajno misli-mo. Povrh tega so »kajzerske« časi polni nemške moči in slave. S pojmom monarhije so zvezane najlepše nacio-nalne tradicije, zlasti pa ideja o po-klanstvu nemškega naroda, ki jo je to-liko naglašal Viljem. To so osnovne misli, ki se na najrafiniranejši način razoredajo po vseh slojih nove Nemči-je. Treba je pogledati manjše, provin-cialne nemške liste, da se prepričamo, kako rafinirano in sistematično vedo pristaši »ancien regimea« hujskati proti republiki in širiti mržnjo do ver-

saillske mirov. pogodbe, »matere vse-ga hudega«. Ta podrobná propaganda prehaja širjim slojem v meso in kri; pot ji krejijo razne kalamitete, ki jih je vse polno tako v Nemčiji kakor dru-god in katere ve agitacija naprtiti od-govornemu režimu.

To podrobno hujskanje po listih, shodih, javnih lokalih se razliva kakor strup po Nemčiji in že učinkuje. Bo-disi da so bili Rathenauovi atentatorji eksponenti kake organizacije ali samo fanatiki svoje ideje, eno je gotovo: militaristično-junkarski strup že zopet truje mlado, demokratično Nemčijo.

Upati pa je, da bo novi atentat vz-budil demokratične množice iz letargi-je in jih izzval k ostri borbi proti re-akciji. Strup je treba ob pravem času paralizirati; ljudstvu je treba pokaza-ti v pravi luči značaj in cilje reakcijs-ke propagande. Kakor kažejo zna-menja, bo prebujanje mas le zdrava posledica hujskaške politike. Reakcijs-ke utegnejo doživeti še neprijetna razočaranja. Ni pa treba niti omenjati, da je razvoj dogodkov v Nemčiji va-žnega pomena tudi za našo državo, saj tudi preko naše zemlje teče fronta z demokracijo na eni in reakcijo na dru-gi strani.

Dr. R. Pipuš:

Prazniki.

(Dalje.)

Tu je treba omeniti tudi takozvane norme, to so zadnji 3 dni Velikega ted-na, Velikonočna in Binkočna nedelja, Telovo, Božični večer in Božič. Te dni niso dopustne gledališke igre, plesi in druge hrupne veselice.

Precej zmešnjav je med prebival-stvom so v zadnjih letih napravila na-ša oblastva, deloma pa tudi naši novi-narji z državnimi prazniki. Praznovali smo že veliko število raznih državnih ali narodnih praznikov, ki so zlasti med produktivnimi sloji povzročili že mnogo nevolje, narodnemu gospodar-stvu pa ogromno škodo. Malo ljudi pa je pri nas, ki bi danes vedeli, ali in ka-tere državne praznike imamo in v kaki obliki jih naj praznujemo.

V Uradnem listu št. 164 iz leta 1919. je deželna vlada za Slovenijo razglasila ukaz ministra notranjih stvari od 15. novembra 1919 št. 8.131. V tem razgla-su naznanja deželna vlada, da naj se po odločbi kraljevske vlade tudi letos (torej 1919.) in v bodoče praznuje kot državni praznik prvi dan decembra, istotako Petrov dan (12. julija) in Vi-dov dan (28. junija). Te dni bodo v vseh svetiščih svečana božja služba. — Posebej pa se umeje, da morajo na te dni biti zatvorjene vse šole in da počiva delo v obče, posebno pa pri držav-nih in javnih oblastvih. Čudno je, da ta ministrski ukaz od 15. novembra 1919. ni bil objavljen v »Službenih No-

vinah«. Že iz tega sledi, da mu vlada ni pripisovala moči zakona. Pač pa je v »Službenih Novinah« od 1. decembra 1919. št. 152 v službenem delu bil ob-javljen sklep, katerega je ministerski svet pod predsedništvom regentovim sprejel v svoji seji od 18. novembra 1919. Ta sklep je objavljen v številki 23 Uradnega lista od 19. febr. 1920. S tem sklepom se določuje, da se prvi december vsako leto praznuje kot dr-žavni praznik. Da je bilo treba ta sklep sprejeti v seji ministerskega sveta pod predsedništvom kralja oziroma nje-go-vega namestnika, iz tega sledi že, da minister za notranje stvari sam tudi takrat po naziranju ministrskega sve-ta samega ni imel pravice, uvajati dr-žavnih praznikov. Ker se je pa s skle-pom od 18. novembra 1919., objavlje-nem v »Službenih Novinah«, proglasil za državni praznik samo prvi dan dec. sledi iz tega tudi, da Vidov dan in Pe-trov dan ne veljata za državne praz-nike. Res vlada ukaza od 15. novembra 1919. št. 8.131, ki ga je glasom Uradne-ga lista št. 164 iz leta 1919 izdal mini-ster notranjih stvari, ni predložila za-konodajnemu odboru. Ako bi ta ukaz ministra notranjih stvari imel kdaj obvezno moč, bi jo bil v smislu ustave spet zgubil, ker ni bil predložen pravočasno zakonodajnemu odboru. — Uradni list od 23. maja 1922. št. 52 pa objavlja zakon od 28. febr. 1922., s ka-terim se ukazuje vsakoletno prazno-vanje dneva 1. decembra kot narodne-ga praznika. S tem je končno določeno, da velja pri nas dan 1. decembra in sicer samo ta dan za narodni praznik. Da ne bo nesporazumljenja, bi bilo u-mestno, da bi vlada v Uradnem listu izrečno preklicala svoj razglas od 15. novembra 1919, ki itak nikdar ni imel veljave. Za nas torej nista narodna praznika niti Vidov dan niti Petrov dan. Ker je kralj Peter mrtav, prazno-vanje tega dne itak samo ob sebi od-pade. (Konec prih.)

Politične vesti.

* V narodni skupščini v seji 26. t. m. se je nadaljevala razprava o proraču-nu. Govorili so: Stojan Protič, ki ni povedal nič konkretnega. Momčilo Iva-nič, ki je govoril 30. klerikalnim po-slancem, ker so člani vladnih strank odšli iz dvorane, dr. Mandić, ki je kri-tiziral sedajni režim. Spahovec Hadji-kažić o odnosajih med muslimani in vlado.

* Prvi redni državni proračun. Šele letos je predložen zastopstvu naroda, narodni skupščini, prvi redni proračun naše države. To pomeni jaki temelj konsolidacije naše države, pa tudi tr-den temelj večjega zaupanja inozem-stva v finančno moč naše države nego doslej, ko smo živeli ob samih dvanaj-stinah. Iz ekspozice finančnega mini-

stra, ki ga je podal v seji narodne skupščine minolo soboto, razvidimo trdno voljo njegovo in cele vlade, da spravi državno gospodarstvo v ravn-težje in v red. Njegov povdarek dej-stva, da se država že sedem mesecev več ni zadolževala pri Narodni banki ter da ne bo dolgo, ko bomo imeli aktiven državni proračun, mora vsakega dr-žavljanca navdati z zadovoljstvom. — Fin. minister dr. Kumanudi je slikal razvoj budžeta od 1. 1919. pa do letoš-njega proračuna. Od 9 milijard prvot-no predvidenih izdatkov se je skrčil proračun na 6,275,577.804 din., tako da je primanjkljaj še znašal krog ene mi-lijarde. Ker so nekatera ministrstva še zahtevala povišanje kreditov, se je fi-nančni odbor ponovno temeljito bavil z vsemi zahtevami in znižal proračun končno na 5,690,663.243 din. Revizija doklad se je izvedla s tem, da se v bud-žetu obstoječa, a že izpraznjena urad-niška mesta niso izpopolnila. Reduk-cija uradništva znaša 9916 oseb. S pre-nosom orožništva iz vojnega v notra-nje, finančne straže pa v finančno mi-nistrstvo se je prihranilo 58 mil. izdat-kov. Glede neposrednih davkov je dr. Kumanudi na podlagi številke dokazal, da so bili od sept. 1921 do 30. apr. 1922. proračunani na 140, vplačanih je pa bilo 116 milijonov. Več kot je bilo predvideno, so plačale Srbija, Hrvat-ska in Slavonija, Dalmacija in Vojvo-dina, manj pa Slovenija ter Bosna in Hercegovina. Naši klerikalci, ki po svojih listih vedno vpijejo, koliko pre-več plačuje Slovenija in da Srbi nič ne plačujejo, so strme poslušali ta na šte-vilkah doneča izvajanja. Reforma ob-dačevanja napreduje vidno. V Srbiji se je mesto dozdajnih okrožnih blagaj-n uvedla finančna uprava in se je cen-tralizirala finančna služba. Uvedli so se tam tudi novi davki: invalidni, da-vek na bogataše in na poslovni pro-met. Tudi v carinski politiki so se že izvršile in se še izvršujejo spremembe.

Enako v organizaciji graničnih čet, ki so potrebne, ker tihotapstvo še vedno cvete. Izdelan je tudi že načrt za eno-ten monopolni zakon. Glede valute je med drugim izjavil fin. minister, da ima v rokah dokaze, da Zagreb in Lj-ubljana povzročata padanje dinarja umešnim potom. Izdala se je odredba o prometu z devizami in valutami, ter se je odredilo, da poslujeta zagrebska in beograjska borza istočasno, ker je za-grebska dozdej izkoriščala sklepne beo-grajske kurze. Dasi je sestavljen ves budžet v dinarjih, Zagreb in Ljublja-na še vedno notirata v kronah. Nakupiti bo treba tudi naš denar, ki je v inozemstvu (okoli 600 milijonov K), da se dvigne kurz dinarja. Stomilijonsko posojilo v inozemstvu se bo porabilo le v produkcijske svrhe. Tudi 7%-no in-vesticijsko posojilo, katerega je pod-pisalo prebivalstvo 337,208.160 din.,

Feuilleton.

Splitsko gledališče. Prva sezona Na-rodne gledališča v Splitu se bliža h koncu. Vodstvo zaznamuje lahko velik uspeh, čeprav so se mu postavljale na-sproti velike zapreke, ki so pri vsakem novem gledališču neobhodne. Dasi ravno je splitska publika precej izbirljiva in se ne zadovoljuje z vsakim delom in vsa-kim igralcem, je bila vendar s sezono za-dovoljna in je ponosna na svoje mlado gledališče. V ansamblu za prihodnjo se-zono se bo izvršilo nekaj izprememb, ta-ko odide nazaj v Zagreb ga. Nina Vavra, ki je bila le dodeljena za prvo sezono. Od Splita se je poslovila te dni v vlogi majke v »Smrti majke Jugovice«. Split-čani so ji pri poslovnem večeru priredili presrečne ovacije, kar je pokazalo, kako se jim je v kratkih mesecih priljubila. — Splitsko časopisje enoglasno obžaluje, da ga Vavra ne ostane še nadalje v Splitu. Vrzel, ki nastane z odhodom ge. Vavre izpolni gledališče z angažmajem doseda-nje članice našega mariborskega Narod-nega gledališča, ge. Štefe Dragutinoviće-ve.

Nova opereta Roberta Stolza v Za-grebu. V zagreškem Music-Hallu upri-zore ta teden prvič v Jugoslaviji Stolzo-vo tridejansko opereto »Ples v srečo«. Robert Stolz je poznan širom sveta kot eden najboljših modernih operetnih kom-ponistov tako, da so nekateri mnenja, da je prekosil celo slavnega Leharja. Stolz je postal osobito popularen s svojimi ka-

baretnimi šansonmi in modernimi plesnimi »šlagerji«. Opereta »Ples v srečo« je do-živela prvo premijero lansko leto na Du-naju, kjer so jo doslej igrali že preko tri-stokrat. Pač lep uspeh. V Zagrebu bo ulo-go Lizzy pela ga. Anica Mitrovičeva, znana tudi Mariborčanom izza njenih le-tošnjih gostovanj v našem gledališču. Desire gđ. Rene Polar, Fritz g. Koko-tović, Mutzenbecherja pa g. Povh, naš bivši dobri znanec. Delo režira in dirigira g. A. Mitrovič; bivši ravnatelj varaždin-skega mestnega gledališča.

Nova dela Dinka Šimunovića. V beo-grajski knjigarni Geca Kon izide v pri-hodnjih dneh najnovejši roman znanega hrvatskega pisatelja Dinka Šimunovića. Roman se imenuje »Porodica Vinčić«. — Poleg tega pa izide v založbi beograjske-ga »Vremena« v kratkem Šimunoviće-va povest »Alkar«, ki je izšla pred leti v njegovi zbirki »Mrkodol«, katero je izda-la »Matica Hrvatska«.

Kriza bolgarskega vseučilišča v So-fiji. Bolgarsko vseučilišče v Sofiji se na-haja že dalje časa v jako mučni krizi. Kri-za je izbruhnila najprej vsled neke od-redbe bolgarske vlade glede spremembe slovnice bolgarskega jezika, s katero je vlada kršila suverenost znanosti in auto-riteto zavoda. Profesorji in večinoma tudi dijaki so se odločno uprli takemu postop-panju s strani vlade. Temu prvotnemu vmešavanju vlade v notranje zadeve vseučilišča in znanosti pa so se v novejšem času pridružila še druga. Tako na-merava Stambulijski odpraviti doseda-

nji način imenovanja vseučiliških profesor-jev ter dati dijakom samim pravico, da si sami volijo profesorje. To je očitno koncesija komunistom, ki bi radi pometli z »buržujskimi« profesorji. Vendar pa so med dijaštvom komunisti v manjšini. Da-lje prepoveduje bolgarska vlada oziroma njen predstavitelj in šef Stambulijski vseu-čiliškim profesorjem udeleževanje na političnem polju. Vsled vsega tega po-staja kriza vedno bolj napeta. Stambu-lijski grozi profesorjem, da bo, ako se ne uklonijo, ustanovil drugo vseučilišče ter odtegnil staremu vse državne kredi-te. Vseučiliški profesorji so te dni z ozi-rom na to sklenili pozvati vse narod in sploh vso Evropo, da se dvigne proti ta-ki profanaciji znanosti ter za čast bolgar-skega najvišjega kulturnega zavoda.

Iz arheološkega sveta. Pred letom so v Solunu pričeli z arheološkimi izkopa-vanji okolice tamkajšnje starodavne cerk-ve svete Sofije. Doslej je izkopavanje rodilo nepričakovano dobre rezultate. Odkriti so ostanki ogromnega staro-grškega svetišča ter podzemski hodniki, ki spominjajo na katakombe. V nekem podzemskem prostoru so našli krstilnico s križem, izredno dragoceno kiparsko de-lo. Po vseh znakih se vidi, da je ta pro-stor služil za kapelo, ker se na zidovih nahajajo tudi citati iz sv. pisma in števil-ne napoli uničene svetniške ikone, ter svetniške kosti z epitafi. Poleg tega so na-šli še večjo dvorano, ki se nahaja tik pod omenjeno cerkvijo in v katero vodijo mramornate stopnice. V katakombah se

nahajajo tudi raznovrstni kipi iz IV. in V. stoletja. V Val Trebba pri Comacchiji v Italiji so pri kopanju našli razne pred-mete stare grške umetnosti. — Pri izko-pavanju v Ostiji v Italiji so našli dobro ohranjen kip boginje Artemide v obleki Amaconke, ki jako lepo pristojna divni se-stri boga Apolona. Glava boginje je o-hranjena popolnoma dobro, tako da se zaznavajo lase splene na grški način. Je roke in ena noga so deloma nekoliko krnjene.

Amerikanci in bibliofilske raritete. Ta dni je prispel v London ameriški knjigar-nar Rosenbach, ki je postal znan vsled svojih kolekcij književnih raritet. V Lon-donu je kupil več Dickensovih manu-skriptov, katere je plačal od 3000—4000 šterlingov. Poleg tega pa je kupil tudi več starih angleških književnih izdaj in to po jako visokih cenah. Za nekatere je plačal kar po 20.000 funtov. Vse kupljene stvari je naglo odposlal v Ameriko, ker se je bal, da bi se londonski knjigari ne pritožili pri vladi ter dosegli prepoved izvoza, kar so tudi res storili — toda pre-pozno. Amerikanci so znani kot nakupo-valci umetniških starin in raritet, vendar pa jih je strast do tega »sporta«, posebno glede slik, precej minila, ker so bili v zad-njih časih često osleparjeni ter kupili za originale razne falsifikate. Glede književ-nih raritet pa so postali vendar še bolj podjetni, ker so tu falsifikati težji. Ro-senbach namerava iz Londona odpotovati tudi še v Pariz in v Rim, kjer misli istota-ko kupiti več književnih starin.

bančni sindikat pa 162.797.900 din., se porabi samo za železnice in ceste. Finančni položaj države — je končal dr. Kumanudi — se vidno zboljšuje in proračun se bliža ravnotežju.

*** Bodite aktivni!** V »Jut. Listu« je objavil znani hrtaski pisatelj Ljuba Babić-Gjalski članek »Priznajte činjenice«. V tem članku zavzema svoje stališče nasproti sedanjemu političnemu položaju. Njegov sklep je: Če je Hrv. blok proti današnjim razmeram in čuti potrebo, da se ustvari kaj boljšega, naj prizna dejstva, to je sedanjo državo, katere ne more razrušiti nič več, najmanj pa politična opozicija in naj se oprime aktivnega dela v parlamentu. Članek odličnega pisatelja in dolgoletnega politika iz vrst hrvatsko-srbske koalicije je izzval mnogo komentarjev v zagrebških in drugih listih. »Hrvat« mu je zabrusil v obraz, da je naivnež, frankovska hrvatska »Misao« pa ga je nazvala »Stari grešnik«. Gjalski je članek vsebuje sicer mnogo pretriranosti in nekritičnih trditvev, a njegov apel Hrv. bloku, naj prizna dejstva, je zdrav in resen pojav. Sarajevski »Jugosl. List« prinaša k temu obširnejši komentar pod naslovom »Bodite aktivni!« in piše med drugim: »Kaj pomeni sedeti prekrižanih rok, vzdihovati, pisati papirnate proteste proti pomanjkljivosti in zlom, ki pa nimajo nobene vrednosti? Kaj pomeni ostati neaktivni in dopustiti, da se ta zla stabilizirajo, da postanejo sankcionirani sistem? Pomeni, da pasivistom okoli hrv. bloka kljub vsem njihovim protestom in lamentacijam vendarle ugađa to naše malarično močvirje; pomeni da zlorado omogočajo naš narodni in državni razvoj v znamenju raka. — Sedeti v Zagrebu in robantiti, to je lahko. Treba pa je iti tja, kjer se odločuje. Ali bi ne bilo neumno in smešno, če bi oni, ki sede v beograjski skupščini, pred vsakim sklepom vprašali za svet in privoljenje Radića in tovarišev. Če so sklepi pomanjkljivi, konzervativni, protihrvatski, nasilni, tedaj jih je treba tam onemogočiti, kjer se sklepa — in jim vtisniti modernejši duh.«

*** Dalmatinci in hrvatski separatizem.** Znano je, kako so naši zavedni Dalmatinci sprejeli zagrebškega blokaškega župana Heinza, ki ni našel v vsej Dalmaciji nikjer mesta ter se je moral radi tega vrniti brez oddiha nazaj v Zagreb. Enako se godi v Dalmaciji tudi hrvatskim separatističnim listom. V Splitu so pričeli blokaši izdajati svoj list »Hrvatska Rijeka«, ki pa ni imela sreče, ker ni dobila ne naročnikov ne čitateljev ter je vsled ogorčenja pritiska Splitčanov morala prenehati izhajati. Sedaj nameravajo blokaši poizkusiti svojo srečo s »Hrvatsko Rijeko« v Dubrovniku, toda gotovo je, da ji tudi tam ne bo usojeno dolgo življenje. Dubrovničani se že pripravljajo na njen sprejem.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrtnih od 1/2 19.—1/2 20. ure
Mladinski oddelk ob sobotah od 18. do 19. ure.

Dnevna kronika.

— Ali se hoče vzgajati v Sloveniji analfabete? Pod tem naslovom prinaša zadnja »Straža« dopis nekega učitelja z dežele (v resnici je ta »dopis« skuhan najbrže v uredništvu »Straže«), v katerem se pritožuje proti poučevanju cirilice na ljudskih šolah, češ, da se tako otroci ne bodo naučili ne latinske ne cirilice, ampak bodo mešali oboje. Ta argument je jako plehek in ga ovrže že dejstvo, da so se otroci v avstrijskih šolah učili poleg latinice tudi gotico, pa so vendar znali oboje. Seveda, »Straži« ne gre tu za znanje, ampak za sovraštvo proti cirilici, ki je povsem politično. Značilno pa je, da ta list sedaj tako huduje nad slovansko cirilico, ko se nad gotico ni, ampak je vedno previdno molčala. Da, da, v Avstriji je bila državna oblast pač bolj »svobodoljubna«, zato je »Straži« im-

ponirala in če bi tudi v Jugoslaviji postopala tako, bi si najbrže tudi cirilice ne upala napadati. Kar se pa tiče zamenjanja šole v jeseni, imamo za to potreben zakon, ki starše lahko prisili, da v izgib kazni pošiljajo svoje otroke redno v šolo. Naj se strogo uporabi ta zakon, pa ne bo zamud. Zakaj jih pa ni bilo na pr. na Primorskem pod Avstrijo, kjer se je pričela šola redno 15. septembra, torej v času trgatve itd.? Zato ker so tam doli ljudje toliko zreli, da vejo, da je šola otrokom bolj potrebna kot pa trgatve in paša. Dajte svojim prišastem na deželi več zrelosti, več izobrazbe in kulture, pa ne bo zamud in ne pritožb.

— **Balkanizem v časopisju.** Nad naš pod tem naslovom objavljen uvodnik se je spravila zadnja »Straža« ter ga skuša zavijati in prilagodevati v svoje posebne namene. Zdi se nam, da jo je vendar sram tona, katerega se včasih poslužuje in ki je več nego balkanski ter skuša radi tega odvrniti od sebe madež, ki pada nanjo. Nas to sramotenje »Straže« same pred seboj le veseli, čeprav je še prav plašno izraženo. Še bolj bi nas pa veselilo, če bi »Straža«, kakor omenja, pričela res stvariti in dostojno debatirati in polemizirati bodisi s katerimikoli drugimi nasprotniki. Toda žalibog, za to nima ne dovolj kulture, ne takta. Njene polemike in debate so vselej gorjansko surove. Stvarno in dostojno sploh ne zna govoriti. Morda pa se še preobrne? Mi za svoj del bomo na dostojna očitanja vedno tudi dostojno odgovarjali.

— **Smrt pri nogometni tekmi.** »Straža« je prinesla v svoji zadnji številki vest o nesreči, ki se je zgodila vsled surovih nastopov pri nogometni tekmi na Telovo v Novem Sadu ter prav, da se je vršila tekma med novosadskim nogometnim klubom in Sokolom. Ne vemo, ali je »Straža« naineno stilizirala poročilo tako, kakor da bi se bila vršila tekma med NSSK in Sokolom, torej našo telovadno organizacijo, ali pa morda res ne ve, da ta »Sokol« nima nič skupnega s telovadnim društvom Sokol? Resnica je namreč, da se imenuje »Sokol« sportni — nogometni klub. Pravo njegovo ime je »S. K. Sokol«.

— **Blamaža dr. Magdića.** Iz Varaždina nam pišejo: Bivši varaždinski župan dr. Magdić je dobro znan v slovenskih obmejnih krajih. Svoječas je veljal kot odličen sokolski voditelj in je rad nastopal na slovenskih sokolskih prireditvah, govoreč vedno in povsod o našem narodnem edinstvu. Sedaj v Jugoslaviji je ta duševno in telesno postarani gospod hud separatist in republikanec, menda zato, ker ne more pozabiti lepega pogleda, ki mu ga je privoščil Franjo Josip I. in menda tudi Karel, ko je Magdić romal z hrvatskimi župani na Dunaj. Ta mož velja kot nekaj vodja blokašev v Varaždinu. Na županskem stolu pa že dolgo ne sedi več. Sedanjí župan G. Podgajski ni demokrat, še manj seveda radikalec ali kak drugi »eroatofob«, velja pa kot trezen in značajan mož, ki ve ceniti pomen današnje države in ločiti režim od države. Po njegovi službi je bilo mesto Varaždin zastopano na pogrebu velikega kralja Osvoboditelja in sedaj tudi na kraljevi poroki. To je značajni G. Podgajski smatral za nekaj samoosbehi umevnega, saj je bila Hrvatska vedno v boju proti režimu, pa vendar si dr. Magdić ni pustil reči, da ni dober patriot in je pokazal nasproti Habsburgom na Dunaju ne le kurtoazijo, marveč celo — ljubezen. Sedaj — v Jugoslaviji — je dr. Magdić strašno hud republikanec. Zato je skušal vprizoriti s pomočjo znane frankovec Milkovića ostro kampanjo proti Podgajskemu. To kampanjo je vodil v svojem »Narodnem edinstvu« (!!) in na to tudi v mestnem zastopu. G. župan Podgajski bi imel dobiti nezaupnico, ker je — patriot. Zgodilo se je pa ravno nasprotno. Dne 22. t. m. se je vršila seja mestnega zastopa. Župan je obširno razložil svoje stališče in zavrnil napade, hkrati pa stavil mandat na razpologo. Mestna večina, ki ne simpatizira z današnjim režimom, je odobrila stališče Podgajskega in mu izrekla popolno zaupnico. Tako so treznejši blokaši sami obsodili slepo blokaško politiko in se postavili na stališče, ki je edino uspešno in

zdravo: stališče jugoslovenske državnosti. »Amerikanec« Magdić in frankovec Milković pa sta za eno blamažo bogatejša.

— **»Deutsche Grenzwehr« prenehala izhajati.** Glasilo obmejnih Nemcev »Deutsche Grenzwehr« je prenehalo izhajati. List sta ustanovila dr. Kamniker in dr. Brodmann. Njegov namen je bil hujskati avstrijsko prebivalstvo proti novim mejam in vznemigati tudi jugoslovensko prebivalstvo. Njegova kampanja pa ni imela znatnejših uspehov. Kmalu po dr. Brodmannovi smrti je zaspala tudi D. Grenzwehr.

— **Himen.** Dne 25. t. m. se je poročil g. Josko Korpar, zaveden narodnjak, posestnik v Osluševcih z gđ. Marjeto Trunk iz Formina, ter sestra prvoimennanega. Anica Korpar z Francom Nemec, kmetom z Sterjanc. Obilo sreče!

— **Obletnica ustave.** Danes — na Vidov dan potече prva obletnica, kar je bila v ustavodajni skupščini sprejeta ustava kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Sprejetje ustave sicer ni omililo političnih bojov, vendar pa pomeni pot h konsolidaciji naše države.

— **Sankeijonirani zakoni.** Kralj je sankeijoniral sledeče zakone: zakon o trgovinski pogodbi z Nemčijo, o zaščiti revnih in oslabeledih, o zaščiti in zavarovanju delavstva.

— **Vlak Maribor-Spilje-Ljutomer zopet vozi.** Z današnjim dnem zopet vozi jugoslovenski tranzitni vlak čez Spilje v Ljutomer.

— **Železniška zveza.** S 1. junijem je železniška uprava spremenila vozni red, ki bi naj bil boljši od prejšnjega. V nekaterih slučajih je to res, drugod pa zopet velika kolobocija. Prej si imel zvečer ob 6. uri zvezo v Poljčanah na Konjice, sedaj pa že vlak odvozi ob 16. uri. Potniki iz Maribora nimajo sedaj potemtakem nobene zveze, ker morajo čakati naslednje jutro do 9.15. Zjutraj privozi vlak ob 7. uri iz Zreča v Poljčane, kjer je takoj zveza s šolskim vlakom proti Mariboru, potnikom pa, ki se peljejo proti Ptuj, odvozi mešani vlak iz Pragerskega 20 minut pred prihodom šolskega. Ali ne bi bilo mogoče tega spremeniti ter ljudstvu oskrbeti vsaj v teh dveh primerih ugodnejšo zvezo?

— **Na naslov okrajnih zastopov Ormož in Ptuj.** Pesniški most, ki je v oskrbi obeh okrajnih zastopov, ker je ravno na meji okrajev, kriči po temeljitem popravilu. Stebri, kateri so tlakani, so deloma prepereli in že večkrat je moral cestar mašiti luknje, katere so navadno 3030 cm velike. Ker take odprtine zevajo tudi po več dni in noči, ni izključeno, da se lahko pripeti kaka nesreča.

— **Toča v ormoških gorah.** Včeraj popoldne je razsajala nad ormoškimi gorami huda nevihta. Toča, ki je padala skoraj četrt ure, je v Ivanjkoveh, Beličanih in Brebovniku vinograde popolnoma uničila in napravila ogromno škodo. Tako hude toče v teh krajih že dolgo ne pomnijo.

— **Nova bančna ekspozitura.** Mariborska podružnica Jadranske banke otvori dne 1. julija v Prevaljah svojo novo ekspozituro.

— **Dijakom - Sokolom, ki nastopajo vojaško službo.** Na predlog ministra za poljedelstvo in vode g. Puclja je vojni minister odredil, da se onim dijakom in učiteljem, ki bi imeli 1. avgusta t. l. nastopiti vojaško službo in kateri so člani Sokola, ter se žele udeležiti Sokolskega zleta v Ljubljani, nastop službe odloži do konca zletnih slavnosti. Vložiti morajo tozadevno prošnjo in dokazati, da se bodo res udeležili Sokolskega zleta.

— **Biro dela državne komisije za pomoč Rusom.** Ljubljana, hotel »Soča« 14 sporoča delodajalcem, da lahko preskrbi vsake vrste specialiste, vodilne in navadne uslužbenke, pisarniške moč z znanjem francoskega, nemškega in angleškega jezika.

— **Atentator Stejić pomilošen.** Nj. V. kralj Aleksander I. je pomiloštil na smrt obsojenega atentatorja Stejića. Kakor znano, je Stejić pred enim letom izvršil atentat na kralja, ki pa k sreči ni uspel. Kraljeva pomilostitev je zbudila v vseh krogih najboljši vtis.

— **Poziv! Anton Pristavnik,** posestnik v Rančah pri Framu, rojen l. 1889 je odšel avgusta meseca 1914 s 15. stotnijo (Feldkompagnie) Inf. Rgt. Nr. 47 v Galicijo in je od 26. avgusta 1914 pogrešan. Vse one tovariše, ki so odšli takrat s 15. stotnijo v Galicijo in bi zamogli dati o pogrešanem kake podatke, prosim, da to storijo proti primerni nagradi potom dopisa ali pa osebno v pisarni odvetnika dr. Franjo Rosina v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 16.

— **Muslimanski efendi in katoliški frater.** V Livnu so nekateri separatisti priredili banket na čast dr. Mehmedu Spahi in fra Jaki Pašaliću. Efendi Mehmed in frater Jaka sta se pobratila v znamenju protidržavnega hujskanja. Vsi, bosanski analfabeti so kumovali temu blaženemu zakonu. Da, da, vera je v nevarnosti...

— **Vojna akademija.** Uprava Vojne akademije v Beogradu nas prosi, da objavimo sledeče obvestilo: Letošnjega leta bo vsprejela Vojna akademija 320 mladeničev, ki so izvršili najmanj z dobrim uspehom šest razredov gimnazije ali realke. Rok prijave do 31. julija t. l. Na zahtevo pošlje Vojna akademija brezplačno konkurz z natančnimi navodili in pogoji.

— **V procesu v Skoplju** proti pomočnikom bolgarskih komitašev je bila 26. t. m. izrečena sodba: 5 obtožencev je obsojenih v smrt na vešalih, 7 na 20 let, 1 na 16 let, 5 na 15 let, 5 na 12 let, 27 na 10 let, 13 na 8 let, 3 na 7 let, 2 na 6 let, 12 na 5 let, 1 na 4 leta, 1 na 3, 8 na 2 leti in 1 na 1 leto ječe. 37 obtožencev je oproščenih.

— **Cene žitu in živilni** zadnji čas padajo, cene moki in mesu so pa ostale iste in so se deloma celo zvišale. Narobe svet!

— **Poštarski kongres v Beogradu.** Dne 12. in 13. julija se bo vršil v Beogradu kongres Centralne uprave saveza poštinih, telefonskih in telegrafskih uslužbencev kraljevine SHS. Na tem kongresu se bo izdelalo poleg drugega tudi program dela organizacije za prihodnje leto.

— **Uvedba brzojavne službe pri pošti Bled 2.** Pri pošti oziroma telefonski postaji Bled 2 je bila dne 14. junija t. l. uvedena brzojavna služba s telefoničnim obratom.

— **Sinovi Landruja,** znanega morilca žen so zaprosili francosko vlado za spremembo imena v Remy, ker nočejo več nositi ime, katerega je oče tako onečastil. Vlada je prošnji ugodila.

Dopisi.

Slovenska Bistrica. Dne 24. junija od 1.—2. ure zjutraj so vdrlí neznani tatovi v trgovino Karla Wutt-a v Slov. Bistrici in mu oropali manufakturnega blaga v vrednosti 50.000 K. Na vrtu so pustili več kosov platna ležati — najbrže so bili po kom zastrašeni. Vsekar mora biti to organizirana banda, sestojeca iz samih domačinov. Orožništvo pozor! — Slovenjebistriška podr. SPD je imela v soboto dne 24. jun. t. l. ustanovni občni zbor. Za predsednika podružnice je bil enoglasno izvoljen sodnik Štefan Vodošek. Z markacijo postranskih potov na Šmartno — k Arehu in Tinje se bo takoj pričelo. — Prostovoljno gasilno društvo v Slov. Bistrici slavi dne 2. julija t. l. 50-letnico obstanka. Pri tej priliki priredi omenjeno društvo veliko slavnost združeno z veselico na prostem. Priprave za to veselico so velike in pričakovati je mnogobrojne udeležbe iz vseh krajev. Za napredek tega društva sta si pridobila izredne zasluge g. Karl Kukovič in Karl Podhraški v Slov. Bistrici. Obema ključemo: le tako vstrajno naprej — s krepkim »Na pomoč«. — Na hiši Jurija Kobale-ja viši obrtna tabla, zbita iz umazanih desk z napisom »Jurij Kobale — mizar«. — To tablo je dal imenovani namenoma pribiti, da bi s tem vzbujal svojo zagrizenost. Mestna občina mu je že ponovno ukazala, da odstrani to škandalozno tablo in je to predrznost javila tudi okr. glavarstvu v Mariboru. Toda do danes se še ni nič napravilo. Pozivamo okr. glavarstvo kot obrtno oblastvo, da napravi konec tem razmeram in izzivača kaznuje po obrtnih predpisih.

Podvelka. Grede iz šole sta šla 23. t. m. dva 7letna fanta na splav ob obrežju Drave ter sta se tam igrala, metala drva v vodo in jih zopet lovila. Pri tem je zgubil eden od njiju, Masej Edi, ravnotežje in padel v vodo. Drugi je iz strahu zbežal domov, mesto da bi nesrečo sporočil bližnjim ljudem. Medtem pa je malček izginil v valovih. Trupla do sedaj niso našli. — Tako je postalo zopet mlado življenje žrtev Dravskih valov. Starši, stanujoči ob Dravi, opozarjajte ponovno svoje otroke na nevarnost, ki jim preti na obrežju!

Sv. Lenart pri Veliki nedelji. Kakor izvemo, se nekateri Osluševčani energično potegujejo za napravo postajališča. Ker pa so stroški za napravo precej občutni, bi bilo umestno, ako okoliške občine sorazmerno prispevajo. Le obžalovati moramo, ker baje gotovi faktorji ne uvidijo dejstva, da za dosego ciljev treba žrtev. O tem še poročamo.

Polzela v Savinjski dol. — Začudili smo se Polzelani, ko smo zagledali v »Taboru« poročilo o kraljevi poročni slavnosti tu pri nas. Dovolite, g. urednik, da še druga plat udari, ker bi marsikateri čitatelj Vasega lista mogoče rad vedel, kdo je želel, da bi čitali i Mariborčani o polzelski proslavi. — Poročilo trdi, da je imel slavnostni govor g. prov. šolski vodja Peter Loparnik, da je nad vse vneto slavil blagopokojnega kralja Petra Osvoboditelja ter se v nemal za ujedinenje. Prav in lepo, da se i Polzelani malo ogrejejo in navdušijo, a kako to, da stopa kar maenkrat in prav sedaj g. Peter Loparnik na govorniški oder ter pošilja poročila o svojem patriotizmu celo v najoddaljenejšie liste?! Mogoče se kje kuha, peče in praži kaj dobrega, kar bi gospod rad s sklado vred odnesel? Poglejmo za nekaj let nazaj, recimo v leto 1908, ko je hotela bivša Avstrija zadaviti Srbijo radi Bosne, ter vprašajmo slavnostnega govornika, kako je bilo tistikrat v njegovi duši, kako je govoril tistikrat o srbskem kralju Petru, kaj je bil tistikrat njemu in po njegovih besedah naš Veliki blagopokojnik in kaj so bili Srbi?! — Ta spomin na leto 1908 in »Narodov« komentar nam dovolj jasno slikata polzelsko kraljevo slavnost! — Kadar je sila in si želi človek — s težkimi grehi — po lestvi navzgor, obrne pač plašč po vetru, zapoje državno himno, slavi narodno junake in mučenike (če jih tudi nikdar maral ni) in že se vidi v duhu na zadnjem zlatem klinu. Ker je pa letos več dežja, so klini že precej trhlji, zato svetujemo gosp. Loparniku vkljub raztrobljenemu patriotizmu, naj skrbno pazi, da se mu tik pred zaželenim ciljem kak klin ne prelomi —!

Loka pri Zld. mostu. V nedeljo dne 25. t. m. je priredila naša šolska mladina pod vodstvom g. nadučitelja Amperšega šolsko veselico. Otroci so nastopili deloma s pevske, telovadnimi in igralskimi točkami. Svirala je hrastinska tamburaška godba. Prireditelj je uspela nad vse pričakovanje izborna, in vsa čast in pripoznanje gre našemu marljivemu neumornemu gosp. nadučitelju Amperšek-u, ter si želimo še večkrat takih lepih prireditev. — Ne pozabite prijatelji gasilcev, na našo veselico prihodnjo nedeljo 2. t. m.

~~~~~  
Danes, v torek, dne 27. t. m. vsi k

„Sneguljčici“  
v Narodno gledališče!

~~~~~

Narodno gledališče.

Repertoar:

Torek, 27. junija: ob 17½. Sneguljčica (Šola v Studencih). Izv.

Sreda, 28. junija: »Prodana nevesta«. V proslavo Vidovega dne. Izv. in zadnjič v sezoni.

Četrtek, 29. junija: »Car in tesar«. Izv. in zadnja predstava v tej sezoni.

—o—

Pokrajinska obrtna razstava v Mariboru.

(Od 8. do 17. septembra.)

Prijavni rok je podaljšan do preklica. Zato je vsakemu obrtniku dana možnost, da se razstavi s svojimi izdelki udeleži. Nikdo naj ne manjka pri skupnem boju za skupnimi cilji!

Gmotna sredstva, s katerimi razpolaga razstavni odbor, so zelo pičila. — Odbor razpolaga samo z denarjem, ki ga plačajo razstavljalci kot prijavnino, iz katere se krijejo vsi tekoči izdatki. Zato pozivljamo vse obrtnike, da ob enem s prijavnico vpošljejo tudi prijavnino. Kdor je prijavnico že vposlal, naj naknadno še nakaže prijavnino, če tega še ni storil. Obrtniki! Sami si moramo pomagati. Zato je odvisno le od nas, kakšen uspeh bo imela ta razstava. Pokažimo, kaj zmoremo in kaj znamo! Le na ta način bomo dosegli in zavzeli ono mesto, ki nam pristojajo. Zato vsi na razstavo!

Prenočevanje obiskovalcev razstave. Razstavni odbor ima poseben stanovanjski odsek, ki bo skrbel za prenočevanje obiskovalcev razstave, ki prihajajo od zunaj. Ta odsek je začel te dni poslovati. Vsi oni, ki razpolagajo s sobami ali posteljami, ki bi jih za čas razstave lahko odstopili stanovanjskemu oddelku za prenočevanje obiskovalcev, se naprošajo, da naznanijo naslov in število sob oziroma postelj v pisarni razstavnega odbora Aleksandrova cesta št. 22. V poštev prihajajo posebno dijaška stanovanja, ki bodo ob tem času prosta in bi se na ta način lahko najbolje izkoristila.

Razstavni katalog bo izšel v 100.000 izvodih in bo potom razstave razširjen ne le po celi državi, temveč tudi v inozemstvu. Radi tega bodo imeli oglasi v tem katalogu največji uspeh. Pozivljamo vse obrtnike, industrijalce, trgovce, gostilničarje itd., da pravočasno naroče svoje oglase pri pooblaščenem anononemnem zavodu (Sušnik, Slovenska ulica 10, Maribor) ali pa v pisarni razstavnega odbora, Aleksandrova cesta št. 22.

Vsi dopisi, ki se tičejo Pokrajinske obrtne razstave v Mariboru, naj se naslovijo na »Razstavni odbor Pokrajinske obrtne razstave« v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 22.

II. Obrtni zbor, ki se bo vršil ob priliki pokrajinske obrtne razstave, je za obrtništvo največje važnosti. Udeležijo se ga obrtniki iz cele države in bo zato podal pravo sliko obrti v naši državi. Zbora se bo nedvomno udeležilo tudi več narodnih poslancev in ministrov in bo že zategadelj izredne važnosti. — Pozivljamo vsa obrtna društva, da se na ta zbor pripravijo kar najtemeljitejše, da znesemo na dan vsa aktualna vprašanja in vse težkoče, s katerimi se moramo boriti, da na tem zboru skupno zahtevamo da se dosedanje krivice popravijo. Čim več nas bo, tem večji bo uspeh.

Vinska razstava je posebno sedaj, ko vsled valutarnih razmer nimamo več avstrijskega trga, za vse vinogradnike potrebna in važna, da si na ta način dobimo novih odjemalcev. Pokrajinsko obrtno razstavo bodo posetili obiskovalci iz vseh krajev naše države kakor tudi iz inozemstva, za to je pričakovati, da bo imela tudi vinska razstava, ki se bo priredila pod okriljem te razstave Kmetijsko društvo za Slovenijo, kar največji uspeh. Pozivljamo vse vinogradnike, da se te razstave polnoštevilno udeležijo in se čimprej prijaviijo omenjeni družbi, podružnici v Mariboru.

Vrtna razstava, ki se vrši ob enem s Pokrajinsko obrtno razstavo, vzbuja po celi naši državi, pa tudi v zavistnem inozemstvu veliko pozornost. Bo to prva razstava te vrste v naši državi, ki bo pokazala, da smo se tudi že na tem polju osamosvojili od inozemstva. O tem bomo poročali še podrobneje.

Paviljoni se pričnejo v kratkem graditi. Načrti za glavne paviljone so odobreni ter so izloženi pri g. Vahtarju v Gosposki ulici. Posebno lep bo paviljon za vrtnarski oddelek. Paviljoni bodo postavljeni na dvorišču Dijaškega doma oziroma med tem in šolo v Razlagovi ulici, tako da bodo obsegali skoraj celo Prešernovo ulico in v Razla-

govu do šole. Glavni vhod bo iz Prešernove ulice nasproti vходу v Götzovo dvorišče, tako da bodo obiskovalci prišli iz enega dela razstave neposredno v drugi del.

Vsa pojasnila glede razstave se dobe v pisarni Slovenskega obrtnega društva na Aleksandrovi cesti št. 22, kamor naj se blagovolijo obrniti vsi zainteresirani.

Izored sodišča.

Maribor, 24. junija 1922.

Nočni napad.

Ponoči 2. aprila je nekdo razbil Ivanu Janšovec v Zbigoveh, okraj Gornja Radgona, šipo vredno 30 K. Janšovec se je oborožil z motiko in šel na cesto gledat, kdo bi bil storilec. Pri hiši ni bilo nikogar. Šel je malo po cesti naprej. Naenkrat pa ga napadejo želar Ivan Lukovnjak, hlapec Ivan Kotnik in želarski sin Anton Jančar, vsi iz Rodmoškega vrha, okraj Gornja Radgona. Udrihali so s koli po njem ter ga pobili na tla. Zadobil je razun več lahkih tudi dve težki poškodbi in sicer eno na glavi in eno na levi roki. Kdo mu je eno ali drugo poškodbo prizadjal, se ni dalo dognati. Pred okrožnim sodiščem so bili obsojeni vsi trije napadaleci in sicer Lukovnjak na eno leto, Jančar na 10, Kotnik pa na šest mesecev težke ječe.

Spor radi ceste.

Posestnika Franc Rebernik iz Kočna in Jurij Rebernik iz Kalš, okraj Slovenska Bistrica, ter posestnik Ivan Arbeiter, so se pripravili radi neke ceste. Dne 23. aprila je sklical občinski predstojnik v Kalšah — Leopold Frešar — občinsko komisijo, obstoječo iz njega samega ter občinskih odbornikov Jožefa Kobaleta in Faustina Frešerja, da bi posredovali v sporu radi ceste na lieu mesta. Pri tem pa sta začela psovati občinsko komisijo z besedami: »Ferdamane beštije, gmajniški k...« Fran Rebernik pa je povrh smejal župana z besedami: »da bi raje pri svoji babi ležal, kakor da je prišel sem.« Naposled sta navalila na nasprotnika Ivana Arbeiterja. Pobila sta ga na tla ter ga obdelovala s pestmi tako, da je bil lahko telesno poškodovan. Okrožno sodišče je Franca in Jurija Rebernika obsodilo radi pregreška po § 104 srb. k. z. in prestopka lahke telesne poškodbe in sicer prvega na 500 Din., drugega pa na 400 Din. globe.

Radi § 104 srb. k. z.

Mesar Franc Ropatec v Marenbergu je dne 11. aprila v svoji mesnici proti predsedniku komisije za določevanje cen Ivanu Bodki, ko mu je ta rekel, da ni mogoče določiti teže, ker je že del mesa prodal, zamahnil s kolom rekoč: »Kruzifix, schauts, dass weiter kommt.« Obsojen je bil po § 104 srb. k. z. na 500 Din. globe.

Posestnik Imre Kosar v Murški Soboti, je dne 15. maja prožnega mojstra Antona Janeža v Murški Soboti, ki je opozoril njegovo ženo Marijo, da ne sme hoditi po progi, zmerjal z besedo: »svinja«. Prisodili so mu radi § 104 srb. k. z. 100 Din. globe.

Dne 5. maja je cestar Janez Dreo v Mostčnem, okraj Slovenska Bistrica, stavil posestnika Vinka Pliberška iz Mostčena na odgovor, ker je zadelal z navoženno zemljo nek cestni jarek. Raditega je bil Pliberšek na cestarja jezen. Ko je dne 8. maja prišel cestar v izvrševanju svojega poklica po cesti v Mostčnem do Pliberškovega posestva, je isti cestarja nadržal z besedami: »Kaj že zopet ta stara pokveka tukaj hodi, tje gor hudič idi proti Ložnici.« — Dne 18. aprila pa si je Pliberšek gost Matija Leskovar dovolil šalo, da je objel njegovo hčerko. To pa je očeta tako razburilo, da je pograbil stol ter vrgel na cesto Leskovarja in še drugega gosta Viktorja Juršiča, nakar se je oborožil s samokresom in oddal strel za njima. Okrožno sodišče mu je prisodilo po § 104 srb. k. z. in prestopku zoper telesno varnost ter po čl. 2 in 5 zakona o posesti in nošenju orožja 100 Din. globe.

Mariborske vesti.

Maribor, 27. junija 1922.

m **Prihodnja številka »Tabora«** izide vsled praznikov šele v petek popoldan ob običajni uri.

m **Osebnost vest.** Te dni je prevzel vodstvo okr. davčnega oblastva v Mariboru fin. svetnik g. Avg. Sedlar, dozdaj vodja davčnega oblastva v Celju. G. Novotny je premeščen k fin. delegaciji v Ljubljano. G. Sedlarja poznamo iz Celja, kjer je bil tudi obč. odbornik, izvoljen na demokratski listi, kot odličnega narodnega delavca in kot izvršnega organizatorja uradništva. — Pozdravljamo ga v Mariboru prav iskreno!

m **Vidov dan** se bo slavil v Mariboru s slovesnim parastosom ob 9. uri v stolni cerkvi; prisostvujejo oficijelno vse oblasti in vojaštvo. Javna poslopja bodo okrašena z zastavami ter se vabi tudi ostalo prebivalstvo, da sledi temu vzgledu.

m **Ali je tega treba bilo...?** Kakor izvemo, je stanovanjski apelacijski senat v Ljubljani Grčarjevo zasego stanovanja dr. S. v Majstrovici ulici 5 in nakazilo istega trgovcu z avtomobili Majcenu kot v zakonu neutemeljeno vdrugič razveljavil. Je bilo g. Grčarju treba te blamaže? Ta ukrep si naj zapíše za ušesa tudi škurbava »Straža«, ker se njeni informatorji očitno razburjajo, če slučajno vidijo v prostem času priti dr. S. v svoj rojstni kraj k družini. Denuncijantsko pisarenje in klicanje po biričih ob takih prilikah je zelo neokusno.

m **Ribarjenje v Dravi.** Dasiravno je Ribarsko društvo v Mariboru nedavno objavilo v vseh tukajšnjih listih, da se po zakonu lahko lovi ribe po vseh obrežnih parcelah, brez tozadevnega posebnega dovoljenja posestnikov, samo da se pri tem ne dela škode, se, kakor na umporoču, to društvo, še vedno najdejo posestniki, ki se temu protivijo na skrajno surov način. Med te spada v prvi vrsti ravnatelj tovarne usnja na levem bregu pod državnim mostom. Ta gospod zmerja ribiče z nemškimi psovkami ter meče nanje celo kamenje, kar ne priča o ravno visoki inteligenci tega renegata. Poleg tega pa je treba opozoriti tega gospoda tudi na to, da vsa obala ni last tovarne, ako pa hoče »zavarovati« tovarniško last, naj zgradi na meji plod. Sicer pa vprašamo mesno občino, če ima ta tovarna morada pravico, neprestano zasipati Dravo, tako da tvori sedaj tam že ovinek ter izpodjeda nasprotni desni breg?

m **Surovosti na carinjalni pošti.** Pod tem naslovom smo pred kratkim objavili incident, ki se je izvršil o priliki, ko je uradnik naše tiskarne imel tam posla. Od verodostojne strani se nam sporoča, da je dotični uradnik imel tisti dan veliko dela, vsled česar je bil izredno nervozen in pa, da je dotičnikov naturel tak, da se zdi kot da hoče biti neuslužen. Mi te vrstice objavljamo le vsled tega, ker našemu informatorju absolutno verujemo in po tem takem tudi ne maramo delati krivice. Da pa razmere pri tukajšnji carinarni niso ravno najboljše, to ne bomo zanikali in se bomo ob priložnosti z njimi pobavili, in sicer bomo začeli takoj pri glavi.

m **Dekliška ljudska in meščanska šola v Cankarjevi ulici** priredi razstavo risb in ročnih del. Opozarjamo posebno na izdelke v belokranjskih vezninah. Odprta je danes od 2.—6. ter v sredo in četrtek od 8.—12. ure, popoldne od 2.—6. ure.

m **Usmiljenim srcem!** Vojni invalid, katerega je vojna popolnoma uničila, prosi usmiljena srca za podporo. Zena mu je med vojno umrla in zapustila pet nepreskrbljenih otrok. Da preživi sebe in otroke, je razpečal že skoraj vse premičnine, sedaj pa ga je vrh vsega zla še doletela bolezen, tako, da se z družino vred nahaja v največji bedi. Podpora nujna! Darove sprejema naše uradništvo. Imena darovalcev bomo objavili!

m **Brivnice** so v sredo dne 28. junija od 9. do 12 ure zaprte, na praznik pa kakor navadno odprte.

m **Velika kavarna.** Najmodernejša kavarna v Sloveniji. Na razpolago tu in inozemski listi. Eleganten Bar. — Dnevno koncerti.

m še nekaj o povodnem možu v studenškem logu. Vest, ki se je razširila zadnje čase, je nemalo razburila duhove in izzvala nešteto debat za kavarističnimi mizami. Najbolj se je pa razburil ženski svet, ki se boji usode ljubane Urške v Presernovi baladi. V pomirjenju jim budi povedano, da studenški povodni mož ni nevaren in se prav rad vjame v mreže ženske ljubeznivosti. Za rajanje pa je določil dan 2. julija popoldne v studenškem logu. Pri tej nepriljubljeni zabavi bo svitala godba »Dravce« poskočne komade, v štorih pa se bo obiskovalcem nudilo vse za »privozat dušo in srce«. Zvečer bo nadaljevanje zabave in plesa v Sokolskem domu v Studencih. Na svide-nje!

m Beogradska siročad v Mariboru. V nedeljo, dne 9. julija bo prišla srbska deca, ki potuje po Sloveniji. Tudi v Maribor, kjer bo ostala tri dni. Vodi jih predsednik krajevnih zaščitnih deca v Beogradu general Rasić, v spremstvu je pa tudi beogradski odbor zaščite deca i mladeži. Beogradčani prirede tu koncert, pripravljali odbor jim bo pa napravil primeren sprejem in veselico na vrtu vojaške realke. Natančen vspeled sledi.

m Kongres narodnega ženskega saveza se vrši dne 5., 6. in 7. julija t. l. v Ljubljani. Savez obsega nad 200 jugoslovenskih ženskih društev in zastopnice teh društev se snidejo v Ljubljani, da se dogovore o smotrenem skupnem delu. Pred vsem je na programu zaščita deca. Kdor se od članice mariborskega ženskega društva namerava udeležiti kongresa, naj se nemudoma pišemo ali ustmeno zglaš pri predsedniku, da se jim preskrbi polovična vožnja.

m Za bednega invalida je daroval E. I. Ogrizek 100 K, za kar mu izrekamo najlepšo zahvalo! Posnemajte!

m Surovost nemških prenapetostev. Nek naš čitatelj nam sporoča, da so se pred par dnevi uslužbenci Götzove restavracije obnašali napram njemu skrajno surovo. Ko je zahteval, naj se mu prebitek od plačila izplača v dinarjih in ne v 5 Din. novčanicah, ki s 1. julijem izgube veljavo, ga je natakar surovo narahnil, poleg tega pa se je še jako sramotljivo izrazil o našem listu. Ker smo o osebju te restavracije dobili tudi še več drugih pritožb, priporočamo Slovincem, da se ne silijo preveč v to nemško restavracijo, kjer jih ne marajo, saj je na razpolago dovolj slovenskih.

m Trgovine na Vidovdan odprte. — V sled sporazuma med trgovstvom in zvezo industrijev se naznanja, da praznično trgovina in obrt kot državni praznik vsako leto edinole 1. december. Zato je gremij naknadno sklenil, da bodo trgovine v sredo ves dan odprte. Vendar se pa priporoča gg. trgovcem, da razbesijo zastave.

m Trgovsko-nadaljevalne šole sklep za 1. 1921-22. se vrši v petek dne 30. t. m. in se vabijo vsi trgovci, ki se zanimajo za uspeh te strokovne šole, da se tega zaključka udeležijo. Razstavljene bodo tudi vse domače in šolske naloge ter risbe učencev. Obenem se opozarja, da vsi oni stariši, ki nameravajo dati učiti svoje sinove trgovine raznih strok, da jih prijavijo trgovskemu gremiju, da se jim preskrbi učna mesta v tukajšnjih trgovinah.

m Gostilničarjem in kavarnarjem! Mestni magistrat razglaš: Doznalo se je, da gostilničarji in kavarnarji zapirajo goste po 23. oziroma 24. uri v svoje zadnje prostore, medtem ko zapirajo zunanje vhode lokalov. Opozarja se, da se bo vsak enak slučaj, kakor hitro se bo dognal, kaznoval z najvišjo kaznijo Din. 2500 globe.

m Slabo šalo si je priveščil 26. t. m. ob 20.30 uri na dvorišču hiše, kjer stane, delavec Leopold Zorli s tem, da je začel v pijanosti na ves glas vpiti: »Feuer, Feuer!« Ljudje so bili seveda prestrašeni; prišla je tudi straža, na katere vprašanje, kje je ogenj, je Zorli izjavil, da je klical le po ognju za cigarete. Ker je bila šala preslaba, ga je policija primerno kaznovala.

m Kolesarska nezgoda. Posesnik Ivan Šiker iz Sv. Jurja na Pesnici, je naznanil policijski oblasti, da dne 25. t. m. ko je vozil s kolesom iz Lajtersperka v Maribor, privozil naproti njemu kočijaž Kramper tako naglo in ne-

previdno, da ga je podrl na tla. Konji so šli preko Šikerja, voz tudi čez kolo. Šiker ima na obleki 2000, na kolesu pa 1000 K škode in čuti tudi notranje bolečine. Neprevidni voznik dobi seveda svoje plačilo. Sploh so vozniki in avtomobilisti zadnji čas zopet začeli zlasti tudi na ovinkih voziti z vso brezobzirnostjo. Oblasti bi dobro storile, ko bi za vzgled izrekle nekaj prav ostrih kazni.

m Kavarna v mestnem parku. Od danes naprej pri lepem vremenu dnevnog koncert od 17. do 19. in od 21. do 23. ure. —

m Izgubljeni predmeti. Od 1. do 15. junija 1922. so bili priglašeni pri policijskem komisarijatu v Mariboru sledeči izgubljeni predmeti. Najditelji se naprošajo, da jih oddajo pri navedenem uradu. Zapestna zlata verižica z uro, obrabljena rujava listnica z 80 kronami denarja, črna usnjata denarnica s približno 1300 K denarja, črna usnjata denarnica z vsebino 160 Din. in 300 A. K., zlata zapestnica, volnena zeleno pletena čepica, potni list na ime Manteli Franjo, delavska knjižica s 400 K vsebine, knjižica z vsebino 120 K in različnimi računi, zlata ovrtna verižica spletena v sredini iz več malih kitic, vredna 5000 K, par črnih ženskih čevljev 650 K vrednih, rujava usnjata listnica z 800 K denarja, poročni prstan in paket šivank, 300 K denarja, srebrna tobačnica (doza), vredna 500 K ter zlata 50 cm dolga verižica podobna vrvi.

m Najdeni predmeti. Od 1. do 15. junija 1922. so bili oddani pri policijskem komisarijatu v Mariboru sledeči najdeni predmeti in se zamorejo od gubitelja dvigniti: otroška igračka, večji bankovec, zlat obsek, naočniki s škatlico, ženska ročna torbica z denarjem, ogledalom in robcem, ročna torbica z vsebino: robcem, rožnim vencem in lasno zaponko, moški pas iz tkanine, dežnik, črna denarnica iz usnja z denarjem, pletena ženska torbica, in par ženskih nogavic.

Sokolstvo.

o Spored za V. župni zlet MSZ: 23. junija — župne tekme: začetek ob 15. uri popoldan. — 29. junija: Ob 15. uri sprevod po mestu; odhod z Ruške ceste (Zbirališče na dvorišču deške osn. šole III); Ob 16. uri javna telovadba v Ljudskem vrtu na igrišču I. SSK »Maribor«: 1. člani — savezne proste; 2. ženski naraščaj — proste; 3. vojaštvo — vaje s puškami; 4. članice — savezne proste; 5. člani — otrodna telovadba; 6. moški naraščaj — proste; 7. člani in članice — župne proste. — Isti dan v čast udeležencem na zletu velika ljudska veselica v vseh prostorih Nar. doma. Začetek ob 19. uri. — Zdravo!

o Poziv! Vse članstvo sokola, katero poseduje društvene kroje se ima dne 29. t. m. sigurno vdeležiti redovnih vaj, katere se vrše ob 8. uri zjutraj v Ljudskem vrtu.

o Zbirališče za sprevod Sokolstva je pri ljudski šoli III. pri sv. Magdaleni točno od 14.30. na kar opozarjamo vse članstvo in druge sokolske oddelke.

o Predprodaja vstopnic za V. župni zlet MSZ v sredo od 8. do 12. in od 18. do 19. ure, ter v četrtek od 9. do 11. ure v Sokolski sobi v Nar. domu. Ker je pričakovati mnogobrojen obisk gledalcev, naj si vsak v lastnem interesu preskrbi vstopnico v predprodaji.

Redovne vaje za brate s slavnostnimi kroji, ki niso redni telovadci, se vrše v četrtek, 29. t. m. Z začetkom točno ob 8. uri zjutraj na zletnem telovadišču v Ljudskem vrtu.

o Prijave za savezni zlet je treba obaviti najpozneje do 1. julija in sicer pri lastnem društvu. Druga društva prijav ne smejo sprejemati niti se ne morejo več vpoštevati za ugodnosti priglasiti po 1. juliju. Bratje in sestre, prijavite se čimprej. Odbor Sok. dr. v Mariboru.

o Poziv članstvu sokolskega društva v Mariboru! Vsak član in članica društva, kateri se hoče vdeležiti I. jugosl. vsesokolskega zleta v Ljubljani, se ima oglasiti v društveni pisarni, da naznani za zlet potrebne podatke. — Seboj je prinesli izkaznico. Uradne ure vsaki torek in četrtek od 18. do 19. ure zvečer. Odbor

o Načelstvo kola jahačev sokolskega društva v Mariboru poziva vse članke, da se vdeležijo poverke o priliki zleta Mariborske sokolske župe v četrtek, dne 29. t. m. Zbirališče točno ob 13. uri in pol v Narodnem domu, ob vsakem vremenu. Člani se pozivajo, da se vdeležijo tudi vseh drugih prireditiv. Zdravo! Načelstvo.

o Svječani broj »Sokolskog Vjesnika« župe zagrebačke. Primili smo svečani tako zvani sleški broj »Sokolskog Vjesnika« što ga o svojoj nakladi izdaje sokolska župa zagrebačka. Naslovni list donosi sliku mladog umjetnika Cara, koja prikazuje Kraljevića Marka u polasku u lov. U samom pako uredničkom dijelu u ovom broju zastupani su svojim ličnim člancima prvi sokolski radnici, dok je ostali dio ispunjen informativnim noticama o radu i proširenju Sokolstva. Ovaj broj se doista odlikuje i svojom tehnikom i svojom sadržinom, pa se općenito opaža velik napredak ovog lista od broja do broja. Kao i do sad ponovno preporučujemo »Sokolski Vjesnik« župe zagrebačke za kojeg se pretplata šalje na upravu lista Zagreb Nova Ves br. 23. a cijena mu godišnja 15 dinara. Mogu se dobiti i svi do sada izašli brojevi.

Kultura in umetnost

x Izredni občni zbor Stokovnega udruženja jugoslov. oblikujućih umetnikov v področju Slovenije v Ljubljani se vrši dne 1. jun. 1922. ob 4. uri pop. v hotelu Union v Ljubljani.

x Koliko šol manjka Bosni. Sarajevski »Narod« se v eni svojih zadnjih številki bavi z vprašanjem ljudskih šol v Bosni in Hercegovini ter navaja, da potrebuje ta dežela poleg dosedanih 500 ljudskih šol še najmanj 1500 novih, ako se hoče tamkajšnje ljudstvo rešiti iz teme analfabetizma.

x Školenje prosvete na Norveškem. Na Norveškem so te dni ustanovili posebno družbo potovalnih filmov. Ta družba bo potem poučnih filmov, spremljanih po predavanjih, širila razne pačuge znanja in vede po vseh večjih in manjših krajih Norveške. Taka akcija bi bila gotovo tudi pri nas dobrodošla.

Sport.

: Maribor : Celje. V nedeljo 2. julija se odigra v Celju prvenstvena tekma med prvakom Maribora in Celja. Tako bode preostala samo še ena tekma do končnega izvojevanja prvenstva Slovenije.

: Sparta (Kladno) : Hirtja. V revanšni tekmi je bila ljubljanska Sparta zopet poražena s 5:0.

Gospodarstvo.

Borza.

Zagreb, 27. junija. (Izvirno. Predborza na zagrebački borzi). Pariz 26 do 27.50, London 13.76, Curih 58.50—59, Praga 5.96, Italija (blago) 14.56, Dunaj (blago) 71, Bukarešta 89, Budimpešta 31½—32.

Curih, 27. junija. (Sklepni kurzi.) London 23.30, Pariz 44.35, Milan 25.15, Praga 10.12 in pol, Budimpešta 0.53 in pol, Berlin 1.52¾, New-York 527¾, Zagreb 1.69, Dunaj 0.02¾.

Dunaj, 27. junija. (Sklepni kurzi). Pariz 1600, Praga 362, Zagreb 59½, Budimpešta 18.90, Italija 885, London 84000, New-York 19300, Berlin 5, Curih 3650.

—o—

g Dne 3. julija 1922. se bo vršila pri generalni direkciji posrednih davkov ministrstva za finance v Beogradu v sobi št. 39 ponovna javna ofertalna licitacija glede dobave obleke, obutve in posteljnine za finančno kontrolo. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava drv. Dne 27. julija t. l. ob 10. uri dopoldne se sklenejo pri intendaturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani, pri komandah vojnega okruha v Mariboru in Celju ter pri komandi mesta v Ptuju neposredne po-

godbe glede dobave drv za garnizije Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj. — Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava raznega materiala. Uprava državnih monopolov v Beogradu razpisuje na dan 8. julija t. l. ob 11. uri dopoldne v svoji pisarni v Beogradu ofertalno licitacijo glede dobave napisnih tablic za trafikante, na dan 20. julija ob 11. uri dopoldne istotam ofertalno licitacijo glede dobave platna, trakov, papirja, kleja, špaga, pečatnega voska, sveč, radirk, svinčenih plomb, usnja za vezanje knjig, sredstev za čiščenje strojev, asbestnih vrvic itd. ter na dan 22. julija 1922 ob 11. uri dopoldne istotam ofertalno licitacijo glede dobave raznih pisarniških potrebščin. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava drv. Intendantura Komande Dravske divizijske oblasti prejema vsaki dan pismene in ustmene ponudbe za dobavo trdih gorivih drv franko intendantske slagaliste Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj, ali pa franko nakladna železniška postaja. — Ponudbe se prevzemajo na majhne in velike količine. Ponužaji morajo biti urad. prijavljeni trgovci, morajo imeti obrtni list in položiti pri sklepanju pogodbe 5% kavcije. Pismene ponudbe se morajo kolekovati (2 dinarja). Intendantura komande Dravske divizijske oblasti se nahaja v objektu XIV. vojašnice Vojvode Mišića v Ljubljani (prejšnja Belgijska vojašnica), vhod iz Vojaške ulice v bližini glavnega južnega kolodvora v Ljubljani.

Objave.

§ Mestni kinc. »Blato in zlato« drama v 5. činih z Violeto Napiersko v glavni vlogi se predvaja v torek, sredo in četrtek.

§ I. Mariborski bioskop. V torek, sredo in četrtek gostovanje francoskega bioskopa »Le Globe«, z velikanskimi senzacijskimi, aktualno-velezanimivim vzporedom. Film je nad 3000 m dolg, obsega 10 činov in se predvaja dve in pol ure ter prinaša med drugim tudi sledeče točke: Borba srbske vojske na solunski fronti. — Kralj Peter v Parizu. — Kralj Aleksander v Parizu. — Pogreb kralja Petra. — Velikanski sokolski zlet v Pragi. — Smrt Papeža Pija X. — Vatikan in sedanji papež. — Glad v Rusiji. — Pri vseh predstavah svira godba.

Krvnik.

Spisal: Molislav Rudež

Dalje.

Ona strast od objema, ki mu ga je vzbudilo vžigčenje Marinega obličja, je nehala. Nehala in premišljevala. Začutil je sunek ostrega noža naravnost v srce. Občutki neznosni. Kakor bi kri oblila možgane, kakor bi mu drl rabelj kožo, kakor bi imel peklo v duši. Trdno je še prijemal šopek, namenjenega Mari...

Neka tajinstvena moč ga sili k gromovju, ob katerem bi morala stopati brhka Mara.

— Gospod ste kaj utrujeni? Prišla sem ogledat započeti umotvor.

Korak se mu ustavi. In namesto, da bi čul nadaljni pogovor, so stopile zopet one sanje iz podvesja. Moti se mu; nekak sum se mu obudi v možganih, da ni obvladal več svojih lastnih misli. Vrelo je v njem neznano čustvo, čustvo, ki bi zahtevalo kri in maščevanja.

Zgane se, poslušaj... Stopi bliže in pomoli glavo iz vejevja. Gleda... Temno oblečen gospod se pogovarja veselo z Maro, gleda ji v lice in ona žari kakor jutranje solnce... Ogleduje natančneje moža in ga spozna: mož iz sanj... Slutnje so rodile sumničnino in blodnje niso bile sanje, ampak istina.

Poslušaj mrko, jezno; oči pošiljajo ostre strele...

— Gospodična, ste li prosta v svojem življenju in uživanju...

Ona zardi, gleda v tla. Sklenila je roke pred se in on jih rahlo vzame v svoje. Nato ji pogleda vdirajoče v oči...

Zahtevajte povsod

CHARTREUSE

trgovka M. Druškovič in drug družba z o. z.
Maribor, Koroška cesta št. 39. 918

— Vidim! Niste pričakovali kaj takega!

Napeto je bulil oči iz vejevja. Nakremžani obraz je bil peklenske pogleda. Stisnjene pesti, zadržana sapa, omračeno čelo, obupne poteze omahnejo. Sopek pade iz roke, globoko dihanje, upadlo lice... Kdo je ta nasprotnik njegove ljubezni? ... Gleda in vidi. Stojalo, na njem okvirček z razpetim platnom in na platnu naslikan mični del pokrajine. To-rej slikar? Umetnik in Mara? ...

— Gospica, v ta kraj sem dospel, da ustvarim umotvore, a z njimi vred sem zapazil lepši umotvor, umotvor vašega obličja. Vas bi rad imel na platnu, vas, da bi v urah trpljenja pobožno gledal, sveto gledal na vašo siko, ki mi je vsahnila čut do vsakega mestnega razkošja in lahkoživlja. Vas bi rad imel poleg sebe tekom vsega beganja, tekom trpljenja, ki ni pozemsko, ampak umetniško, globlje, rahločutno, ker je v zavesti svojih čustev. Tudi umetnikom ne primanjkuje ljubezni, mi ljubimo ves vesoljni svet, vse nam je sveto. Zemlja, morje, posamezniki, narodi... Preobražamo se s časom, stopamo po poteh pustinje, iskajoč zrna lepote in dragocenosti, ki jih obožujemo in spoštujemo. Spoštovanje s tveganjem življenja. Življenje nam je ničevno, a uživanje iz povzdige nestvora v umotvor nam je v slast. Izbirčni, a slastni. Slastni in strastni tudi v ljubezni. Ljubezen je naše življenje. Ljubimo in tavamo po svetu. A naša pota so blodnje in blodnja me je privabila sem. In tu sem našel vas, gospodična. Vi ste mi dali novega zraku, nove moči. Vam dolgujem del življenja, vam hočem biti hvaležen. Da, hvaležen samo vam Mara, hvaležen in nidan samo tebi. Tebi, ker te ljubim, obožujem, ker mi jemlješ s svojim leskom misli in vid, da ne morem drugam gledati... Mara? ... Glej, klonil sem k tebi, ker te ljubim....

— A jaz ne vem, kaj... kako... ne-nadoma.

A slikar jo je narahlo prijel okoli pa-

su in jo privlekl k sebi. Ustnici sta se približali in zljili poljub...

Milko je v vejevju drgetal, a ob poljubu se je obupno prijel za lase. Prsti so mu ruvali lase, a nato ga je nekaj dvignilo, da je zbežal. Bežal je čez travnike, polja dol k obali. Skakal je čez skale, čuteč v sebi strašen žareč obroč okoli srca. Glava mu je nekako visela v zraku, ni obvladal več samega sebe. In bežal je kot znorel in dospel ter zavil nehoti v gostilno. Padel je na stol, roko si zaril v kodraste lase, da so se vili izmed prstov kakor kače.

— Vina, vina... Prokletstvo! Ah, Mara... Ljubezen mi je samo globoko žalovanje, strmoglavljenje ulete ptice, ki ob kriku slutnje umre v solnični zori. In on me je prekosil... On, umetnik? ... Ti spaka, s krinko zakrita, polna izbruhov laži, z razmršenimi lasmi, odtujena od vsega dobrega, blagega in čistega, osamljena na smrdljivem gnojišču... Proklet bodi, proklet... In oni sen, prespan in zaspan, se obuja, dviga se pokoncu ponosno in zmagovito iz slutnje vse prespane, sumničene, a zaničevane... Ni utehe na svetu, ni moči v vesolstvu, ki bi mi dala izraza radosti in zadovoljstva. Nem in neobčutljiv sem za vse na svetu. Temno v srcu z ono nizkotno mislijo, ki vede človeka v obup, imenovanje ljubosumnost... Da ljubosumen sem, strašno ljubosumen... Še vina! Vina! Ali slišiš? ...

— Na, pa pij!

— Baba... Kaj ona mi je lagala? ... Oh, laž je, ki svet vzdržuje na površju, ona je osnova, pred katero kleči človeštvo. Samo mirne jo časte, samo hudiči, vražje babe... In varala me je... Oh, da... ljudje... Išcite si ženo in našli bode vrata... Ženske pijavke... Pa Mara, babura vražja... Žganja, žganja! Žeja me...

(Dalje prihodnjič.)

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Osim.

Otoman ali divan in pisalno mizo, dobro ohranjeno, kupim. Naslov v upravi.

Zamenjam stanovanje v Celju, obstoječe iz treh velikih, svetlih sob v pritličju, kuhinje in priliklin, za stanovanje s 4-5, četudi manjšimi sobami v Mariboru, če mogoče v bližini parka, event. s kosčkom vrta. — Naslov pove uprava „Tabora“.

Tvrška Pinter & Leonard, trgovina z železnino, sprejme 1033 3-2

2 učencea.

Služba! Postranski zaslužek!

Poleg že obstoječega glavnega zastopa v Mariboru za požarna zavarovanja, nameravamo ustanoviti še ločeno glavno zastopstvo za življenska in neugodna zavarovanja. Stalni prejemki in provizije po dogovoru.

Postranski zaslužek

je zagotovljen pa tudi vsakemu, ki bi le prilično, izven svojega rednega poklica, posredoval življenska in neugodna zavarovanja za podpisano družbo.

Ponudbe je nasloviti na: 1030 3-2

„Jugoslavija“, zavarovalna družba, ravnateljstvo za Slovenijo v Ljubljani, Dunajska cesta.

„Struna“, oddelek Glasbene Matice

v Mariboru

izdaja zbornik za salonski orkester (flavta, violina I. va, violina oblig., violoncello, bas, harmonij, klavir in udarala). Skladbe so večinoma tako aranžirane, da se jih lahko proizvaja tudi z manjšo zasedbo. Muzikalije se razpošiljajo le proti gotovini ali povzetju. Naročila sprejema Glasbena Matica, oddelek „Struna“ v Mariboru.

I. serija.

1. V. Parma: Mandolinata iz opere „Stara pesem“ . Din. 12.—
2. „ „ Ljubavni dvospjev } iz operete vsak
3. „ „ Petrogradska pesem } „ „ Caričine komad
4. „ „ „Moj ideal“ valčkov pesem } „ „ Amaconke“ Din. 12.—
5. „ „ Balkanska koračnica „ 12.—
6. „ „ Overtura k opereti „Caričine Amaconke“ a) za zalonski orkester „ 30.— b) za violino in klavir (violino obligato ad libitum) „ 16.—
7. O. Dev: „Pastirica“ idila „ 15.—
8. M. Schönherr: „Iz slovanskih krajev“ valček „ 18.—
9. K. Mašek: Barkarola „ 12.—
10. I. Muhvič: „Ispod Tatre“ koračnica po slovaških napjevima „ 12.—

II. serija.

11. Ant. Foerster: Slovenska slavnostna koračnica po narodnih napevih „ 13.—
 12. A. Gervais: „Bosanska Saloma“ (Čergo moja), Foxtrot, (gorinavedena zasedba vrh tega Clarinetto in Cornetto ad libit.) „ 15.—
 13. V. Parma: „Bela Ljubljana“, valček po slovanskih napevih „ 20.—
 14. Jos. Verbič: „Planinski pozdrav“, koračnica „ 13.—
 15. I. Muhvič: „Tko pjeva, zlo ne misli“, karišik (gorinavedena zasedba, vrh tega Tromba C ad libit.) „ 22.—
 16. V. Parma: „Zvezda Primorja“, koračnica po slovanskih napevih (poklonjena ustanovitelju „Strune“ gosp. Al. Križniču) „ 13.—
 17. Jos. Verbič: „Večerno žuborenje“, valček „ 18.—
 18. A. Gervais: „Iz veselog Srema“, potpourri (gorinavedena zasedba, vrh tega Clarinetto in Cornetto ad libitum) „ 22.—
 19. R. Lubas: „Slovo“, koračnica „ 18.—
 20. V. Parma: Fantazija iz opere „Ksenija“ „ 30.—
- Opomba. Pri komadih I. serije se dobijo dublete I.ve violine po Din. 1:50 (k št. 6 po Din. 2:50) dokler zaloga traja. Pri komadih II. serije je dubleta I.ve violine že priložena.

Hotel Halbwidl.

Danes zvečer in jutri 29. junija 1922: 1041

jutarnji in večerni koncert

Kavarniška blagajničarka

prvovrstna, zanesljiva, samostojna moč, z večletno prakso, se proti dobri plači takoj sprejme. Ponudbe na upravo hotela „SLON“, Ljubljana. 1045 3-1

Stalno ob sobotah, nedeljah, sredah in praznikih

v restavraciji „Pri rdečem ježu“
v Vetrinjski ulici št. 24 (Gorovica) 1037

Vrtni koncert

Zavod za straženje in zaklepanje v Mariboru

prevzamo

vsako vrsto straženja v mestu, na kolodvorih, kakor tudi spremljanje železniških vozov. — Pojasnila v pisarni: Koroška cesta št. 15.

Mala oznanila

Išča se blagajničarka, hotelski sluga in kuhinjsko dekle za hotel v zdravilišču. Naslov v upravi. 1039 2-1

Dobro mleko za otroke se dobi vsak dan v mlečarni Ivana Golob, Slovenska ulica št. 16. 1040 6-1

Prodaja se dobro ohranjena stiskalnica, mlin za sadje in orkestrion: Gostilna „Balkan“, Linhartova ulica 13. 1036

Hiša, enonadstropna, s trgovskim lokalom na razpolago, na pol visokoprtilčno zidana, z gospodarskim poslopjem na dvorišču, 1000 m² veliki vrt, v bližini koroškega kolodvora v Mariboru, se prodaja. Cena 980.000 K. Vprašati: Maribor, Stritarjeva ulica 5. 1043

Hiša, enonadstropna, z vrtom in trgovskim lokalom, blizu koroškega kolodvora, zamenjica za manjšo vinogradno posestvo v bližini Maribora. Vprašati v trgovini Maribor, Stritarjeva ulica 5. 1044

Prodaja 2 omari, umivalnik, 2 kuhinjski omari in godbeni automat. Maribor, Aleksandrova cesta 49, Meden. 1042

Nastavljenec neke tvrške izgubil je dne 28. junija zvečer v Mariborskem bioskopu denarnico z 32.700 jugoslov. K. 10.000 n. avstr. K. potnim listom in drugimi stvarmi. Ker je izgubitelj revčen, naproša, da se najdeni predmeti oddajo proti dobri nagradi na pol. komisariatu. 1046

Pohišstvo! Spalne sobe iz mehkega in trdega lesa, kakor tudi kuhinjske opreme, pisalne mize po znižanih cenah. Tovarna pohištva Koroška cesta št. 46 in 53. 984 6-4

Ne pozabi naročnino!

KNJIGOVEZNIKA MARIBORSKE TISKARNE D. D.

KI JE NAJMODERNEJŠE UREJENA, SE PRIPOROČA CENJENEMU OBČINSTVU, OBLASTVOM IN URADOM. PREVZEMA VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADAJOČA DELA. IZVRŠBA SOLIDNA! CENE ZMERNE!